

2026-07-12

Östra Märsöns tomtägarförening

Information om kommunalt VA.

Får politikerna ta beslut först och sen får dom veta vilka konsekvenser besluten får?

VA-verksamheten utbildar de nya politikerna i vad de olika besluten får för konsekvenser, tex ekonomiskt. Detta gäller till exempel beslut om verksamhetsområde för kommunalt VA. Utbyggnad av kommunalt VA kräver olika beslut under resans gång, både beslut om planer såsom vattentjänstplanen, beslut om verksamhetsområde och ekonomiska beslut kopplade till projektet, och politiken måste förstå vilka beslut dom tar.

Prioriteringen av Märsön i vattentjänstplanen är idag att den är högst prioriterad för kommunalt VA/har störst behov av kommunalt VA. Kan politiker påverka prioriteringen av Märsön?

Nej, politiker kan inte påverka poängsättningen eller den miljö- & hälsomässiga bedömningen av olika områden i vattentjänstplanen. Vattentjänstplanen visar vilka områden som uppfyller kriterierna för kommunens skyldighet att bygga ut kommunalt VA och Märsön är högst prioriterat. Planen är antagen av kommunfullmäktige. Planen gäller oavsett om det blir nya politiker i samband med valet. Men beslutsprocesser i den beslutskedja som krävs kan påverkas under valrörelsen samt hösten då det kan bli lite politiskt osäkert.

Kan va-utredningen verkligen innebära att det inte blir kommunalt VA?

Syftet med VA-utredningen är att fördjupa kunskapen om Märsön efter att kommunen översiktligt har utpekat flera områden för kommunal VA-utbyggnad i vattentjänstplanen. Kommunen tittar noggrannare på statusen på de enskilda avloppsanläggningarna, vattenkvaliteten i brunnar, geoteknik, möjliga tekniska lösningar, tidplan mm för att få fördjupat underlag för kommande beslut om verksamhetsområde för kommunalt VA, samt de beslut som krävs för att kunna genomföra projektet. Man kan beskriva det som att man fördjupar och förtydligar underlaget för behovet för kommunalt VA.

Det kan vara lite vilseledande med alla kommunala beslut som ska tas i utbyggnadsprocessen. Det är viktigt att förstå att vissa beslut baseras på underlag som tas fram i va-utredningen (tex beslut om verksamhetsområde), sen följer genomförandebeslut.

Kommer kommunen ställa krav på befintliga enskilda avlopps- och dricksvattenanläggningar?

Flera befintliga avloppsanläggningar i området uppfyller inte kraven. Kommunen ligger lite efter i miljöuppföljningen av området och den har pausats pga utbyggnadsplanen för kommunalt VA. Även miljöavdelningen är beroende av VA-utredningen som underlag för den fortsatta tillsynsplaneringen. Resultatet av den kan innebära att det blir någon form av minimikrav som inte blir så stor ekonomisk belastning för fastighetsägarna att genomföra. Kravställningen gäller isf att man har 1-2 år på sig att genomföra åtgärderna. Man behöver tydligheten i tidplanen så att kommunen inte bedriver tillsyn och ställer krav som blir orimliga. Det är komplexa beslut.

Det har kommit beslut att vattenbrunnen inte får användas from november pga indikativ dos. Östra Märsön måste ta beslut idag på stämman om åtgärder.

Detta är en av dessa komplexa tillsynsbeslut. Östra Märsön räknas som livsmedelsproducent och har speciella krav.

Är man färre än ca 35-40 fastigheter så är man inte längre livsmedelsproducenter så västra Märsöns tomtägarförening (som är mindre) har inte samma krav som östra Märsöns tomtägarförening inom livsmedelstillsynen. På västra Märsön ledde problematiken med dricksvattnet till att fastighetsägarna anlade många egna brunnar som nu inte heller är en hållbar lösning på sikt när så många inom ett begränsat område borrar ner i samma täkt.

Har kommunen möjlighet att göra undantag på kravet i livsmedelslagstiftningen med tanke på att kommunalt va kommer?

Nej, tyvärr, man kan ge uppskov på upp till 6 månader men då skapas mer problem när kraven väl kommer då det blir kortare tid kvar innan det kommunala VA:t kommer. Har fastighetsägare eller samfälligheten gjort en stor investering i anläggning så kan kommunen behöva ersätta den som "onyttiggjord" anläggning. Det är lagstyrt och kräver mycket kalkyler och kommunen behöver tillsammans med fastighetsägarna titta på detta under projektets gång. Det krävs en hel del kalkyler och vad som gäller är reglerat i vattentjänstlagen.

Ni räknar med start av utbyggnad 2030 – sen tar det en stund – vad betyder "en stund"? /Vad är byggtiderna om man har de bästa resp sämsta förutsättningarna?

Det är lite svårt att svara på redan nu då valen om de detaljerade tekniska lösningarna samt de detaljerade undersökningarna inte är helt klara. Det krävs också en hel del tillstånd för bland annat markåtkomst som behöver handläggas hos olika myndigheter såsom lantmäteriet och sjöfartsverket.

Om man tänker överföringsledning från Vappa och politikerna tar alla beslut väldigt snabbt så kan man tänka 3-4 års utbyggnadstid, 5-6 år om det strular. Men detta är endast preliminära uppskattningar.

Processerna har pågått väldigt länge - varför kan man inte söka tillstånd tidigare tex för ledningsdragningar och på så sätt få en snabbare process?

Man måste veta mer eller mindre exakt vad man ska söka för och exakt lokalisering. På grund av det så kan kommunen inte söka tillstånden innan då den informationen inte är framtagen.

Bryggholmen har förlagd sjöledning redan, kan ni titta på den?

Nej, det är tyvärr inte möjligt.

Finns det alternativ till 12 km lång ledning tex bygga lokalt vattenverk/reningsverk?

Det är en av dom alternativ som utretts tidigare. I va-utredningen så kommer de kalkyerna uppdateras och ses över. Kommunen har ett livscykelperspektiv och måste titta på lämplig anläggning ur ett längre perspektiv. Initiala investeringen för en lokal anläggning är ofta mindre men det finns fördelar på längre sikt att ha verksamheten samlad. Framförallt gäller detta kommunens nya avloppsreningsverk som kommer ha en mycket omfattande rening inklusive kväverening samt är förberedd för framtida läkemedelsrening.

Ekonomiskt är Vappa dyr investering, hur ska VA-taxan bli framöver för det höjs o höjs? (och Märsön har en hög investeringskostnad)

Avskrivningstiden för anläggningarna är lång och generellt fördelas kostnaderna på de anslutna. Det är en mycket viktig fråga hur vi ska kunna hantera de höga investeringskostnaderna framåt och hur kommunen ska hantera detta via den kommunala VA-taxan. Taxans nivå bestäms av politikerna.

Kan anslutningsavgiften bli hur hög som helst?

Nej. Intäkterna från VA-taxan ska täcka kostnaderna men kommunen kan inte höja taxan hur mycket som helst. Det behöver vara en rimlig nivå sett till vad de boende ska betala för kommunalt VA tillsammans med andra avgifter i hushållet.

Det är ett politiskt beslut vilken täckningsgrad man ska ha på taxan. I Enköping har politikerna beslutat att anläggningsavgiften (den engångssumma man betalar i anslutningsavgift) ska ha en täckningsgrad på 100%. Det innebär att kostnaderna för utbyggnaden av anläggningen ska täckas av intäkterna från anläggningsavgifterna. Det här tittar man på områdesvis och för helheten och inte per enstaka fastigheter.

Kan det bli särtaxa?

Särtaxa används restriktivt. Det finns ett antal kriterier som ska vara uppfyllda för att särtaxa ska tas ut. Uppfylls dom kriterierna så ska kommunen enligt vattentjänstlagen ta ut en särtaxa. Det är ganska svårt att uppfylla dessa kriterier och vi kan ännu inte avgöra om det är aktuellt med särtaxa för Märsön. Området ska vara avsevärt mycket dyrare att bygga ut än andra områden i kommunen och fördyringen ska ha sin orsak i ett särskilt skäl. Det innebär att man inte får ta ut särtaxa enbart på grund av att det var långt och blev dyrt därför. Särskilda skäl för särtaxa kan till exempel vara att man måste gå under vatten eller att det är ovanligt mycket berg. Skälen ska kunna visas och vara

kalkylerbara och det är inte en godtycklig bedömning. Detta gör att mycket detaljer behöver vara framme innan man kan avgöra om särtaxa är tillämpligt.

Vad ligger en normal anläggningsavgift på idag?

Ca mellan 200-250 tkr i dagens taxenivå. Men taxan kommer vara en annan när det är dags för anslutning. Taxan har olika rörliga parametrar så det går inte att säga exakt här på informationsmötet vad varje fastighet kommer ha i avgift. Vill man veta exakt beräkning för sin fastighet så kan man vända sig till kommunen så kan vi räkna ut det.

Finns det någon plan att tillåta ökad bebyggelse?

Kommunen tar hem frågan och återkommer med svar.

Vi har borrar brunn, behöver vi köpa vatten från er eller får man fortsätta använda vårt eget vatten?

Man behöver betala anläggningsavgiften men man behöver inte köpa själva vattnet sedan. Detta är välreglerat i vattentjänstlagen så länge man som fastighetsägare kan visa att man har godkända vattenprover.